

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET CETINJA protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 6959/17)

PRESUDA

STRASBOURG

9. svibnja 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Cetinja protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 6959/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Aleksandar Cetinja, koji je rođen 1988. godine i živi u Rijeci („podnositelj zahtjeva”) i kojeg je zastupao g. E. Bradamante, odvjetnik iz Rijeke, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 17. siječnja 2017.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o vlasništvu, poštenosti postupka i načelu *nullum crimen sine lege*, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten, očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 11. travnja 2023.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na osudu podnositelja zahtjeva za prekršaj u odnosu na koji je nastupila zastara.

2. Dana 28. kolovoza 2011., nakon incidenta koji je uključivao fizički sukob s drugom osobom, podnositelj zahtjeva, koji je bio pod utjecajem alkohola, doveden je u lokalnu policijsku postaju u 4 sata na triježenjenje. Ondje je zadržan do 9 sati kada je pušten.

3. Presudom od 12. listopada 2011. Prekršajni sud u Delnicama proglasio je podnositelja zahtjeva krivim za prekršaj remećenja javnog reda i mira te mu je izrekao novčanu kaznu u iznosu od 728,00 hrvatskih kuna (HRK), odnosno, približno 97,00 eura (EUR) u to vrijeme. Međutim, pet sati koje je podnositelj zahtjeva proveo u policijskom pritvoru računano je kao jedan dan zatvora, što je odgovaralo 300,00 kuna i moralo se oduzeti od ukupnog iznosa novčane kazne. Podnositelju je stoga u konačnici naloženo platiti novčanu kaznu u iznosu od 428,00 kuna, odnosno, približno 57,00 eura. Naloženo mu je i platiti 150,00 kuna za troškove postupka, odnosno, približno 20,00 eura. Podnositelj je 11. siječnja 2017. platio tu kaznu i troškove, zajedno s iznosom od 75,00 kuna na ime naknade koju naplaćuje domaća agencija za plaćanje FINA za ovrhu, odnosno, sveukupno 645,63 kune.

4. U međuvremenu, dana 31. listopada 2011. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv te presude. Njegovu žalbu ispitao je i presudom odbio Visoki

prekršajni sud 27. svibnja 2015., odnosno, više od tri i pol godine kasnije. Nadalje, ta mu je presuda dostavljena 8. ožujka 2016., odnosno, više od devet mjeseci od donošenja te presude i više od četiri i pol godine od počinjenja djela.

5. Podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu u kojoj je tvrdio da je u relevantno vrijeme važećim Prekršajnim zakonom bio predviđen relativni rok zastare od dvije godine i apsolutni rok zastare od četiri godine, a oba su tekla od trenutka počinjenja djela. Tijek relativne zastare mogla je prekinuti samo određena radnja nadležnog tijela poduzeta u odnosu na dotični prekršaj. U slučaju takvog prekida, relativna zastara počinjala je ponovno teći. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je, prema navedenom pravilu o relativnoj zastari, propust Visokog prekršajnog suda da poduzme bilo kakvu radnju u razdoblju od tri i pol godine rezultirao zastarom prekršaja koji mu je stavljen na teret. U tom pogledu pozvao se i na relevantnu sudsku praksu Vrhovnog suda i odluku Ustavnog suda (vidi stavke 11 – 12 ove presude). Podnositelj zahtjeva tvrdio je i da prekomjerno odgađanje dostave presude Visokog prekršajnog suda upućuje na to da je presuda bila antedatirana kako bi se poštovao apsolutni rok zastare od četiri godine.

6. Rješenjem od 13. srpnja 2016. Ustavni sud proglasio je njegovu ustavnu tužbu nedopuštenom smatrajući da u njoj nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje, a da nije odgovorio ni na jednu od podnositeljevih tvrdnji. Rješenje je dostavljeno punomoćniku podnositelja zahtjeva 18. srpnja 2016.

7. Iz razloga navedenih u stavku 5 ove presude podnositelj zahtjeva prigovorio je, na temelju članaka 6. i 7. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, da je bio osuđen za prekršaj i naloženo mu je platiti novčanu kaznu iako je u odnosu na dotični prekršaj nastupila zastara.

OCJENA SUDA

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 7. KONVENCIJE

8. Vlada je ustvrdila da, s obzirom na skroman iznos novčane kazne, podnositelj zahtjeva nije pretrpio značajnu štetu u smislu članka 35. stavka 3. točke (b) Konvencije.

9. Sud utvrđuje da je pitanje može li se predmet proglasiti nedopuštenim zbog nepostojanja značajne štete neraskidivo povezano s osnovanošću ovog prigovora i stoga ga spaja s ispitivanjem osnovanosti.

10. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

11. Sud primjećuje da je u predmetima br. Kzz 19/13-3 od 14. siječnja 2014., Kzz 17/15-3 od 8. travnja 2015., Kzz 32/15-3 od 2. rujna 2015. i Kzz 42/15-3 od 3. studenoga 2015. Vrhovni sud utvrdio da je

nastupila relativna zastara jer je Visokom prekršajnom sudu trebalo više od dvije ili tri godine da odluči o žalbama ili prigovorima podnesenima protiv prvostupanjskih odluka. Stoga je prihvatio zahtjeve za zaštitu zakonitosti Glavnog državnog odvjetnika i preinačio presude Visokog prekršajnog suda i odluke nižih pravosudnih ili upravnih tijela kojima je optuženik bio proglašen krivim.

12. Slično tome, u odluci U-III-4318/2013 od 17. veljače 2016. Ustavni sud utvrdio je da je istekao zakonom predviđeni relativni rok zastare jer je Visokom prekršajnom sudu trebalo više od dvije godine da odluči o žalbi podnositeljice ustavne tužbe podnesenoj protiv prvostupanjske odluke. Stoga je utvrdio povredu podnositeljičina prava na pošteno suđenje i ukinuo presudu Visokog prekršajnog suda kojom je taj sud odbio žalbu i potvrdio odluku prvostupanjskog suda kojom je podnositeljica bila proglašena krivom.

13. Uzimajući u obzir tu sudsku praksu domaćih sudova, Sud smatra da je utvrđeno da je relativni rok zastare istekao u podnositeljevu predmetu jer je Visokom prekršajnom sudu trebalo više od tri i pol godine da odluči o njegovoj žalbi (vidi stavak 4 ove presude). Sud stoga ne može prihvatiti tvrdnju Vlade da podnositeljeve tvrdnje predstavljaju jedno moguće tumačenje pravila o relativnoj zastari i da stoga predstavljaju prigovor četvrte instance.

14. Sud nadalje ponavlja da se ponovno aktiviranje kaznene odgovornosti nakon isteka roka zastare smatra nespojivim sa sveobuhvatnim načelima zakonitosti (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) i predvidljivosti sadržanima u članku 7. (vidi *Savjetodavno mišljenje o primjenjivosti zastare na kazneni progon, osudu i kaznu za kazneno djelo koje u biti predstavlja čin mučenja* [VV], zahtjev br. P16-2021-001, armenski Kasacijski sud, stavak 77., 26. travnja 2022.; i *Antia i Khupenia protiv Gruzije*, br. 7523/10, stavci 38. – 43., 18. lipnja 2020.). Drugim riječima, kada kazneno djelo prema domaćem pravu podliježe zastari i u odnosu na njega nastupi zastara tako da je isključena kaznena odgovornost, članak 7. onemogućuje ponovno aktiviranje kaznenog progona u odnosu na takvo djelo zbog nepostojanja valjane pravne osnove. Smatrati drukčije bilo bi jednako prihvaćanju retroaktivne primjene kaznenog prava na štetu optuženika (ibid.).

15. S obzirom na gore navedeno (vidi stavke 11. – 14. ove presude), Sud utvrđuje da u ovom predmetu nije postojala valjana pravna osnova za osudu i kaznu podnositelja zahtjeva.

16. Kad je riječ o prigovoru Vlade koji se temelji na nepostojanju značajne štete (vidi stavak 8 ove presude), Sud primjećuje da, osim što Visoki prekršajni sud nije poštovao zakonom predviđeni relativni rok zastare, Ustavni sud nije odgovorio na podnositeljevu tvrdnju kojom je podnositelj ukazao na tu pogrešku (vidi stavke 5. – 6. ove presude). Osobito je zapanjujuće to što Ustavni sud to nije učinio iako se podnositelj u svojoj ustavnoj tužbi izriječno pozvao na mjerodavnu sudsku praksu Vrhovnog

suda i na odluku Ustavnog suda donesenu samo pet mjeseci prije odluke tog suda u njegovu predmetu (vidi stavke 5. – 6. i 12. ove presude).

17. Sud smatra da je taj element važan za ispitivanje kriterija za utvrđivanje nepostojanja značajne štete (vidi, za primjenjiva načela, predmete *Korolev protiv Rusije* (odl.), br. 25551/05, ECHR 2010, i *Bartolo protiv Malte* (odl.), br. 40761/19, stavak 22., 7. rujna 2021.). Unatoč činjenici da jamstvo sadržano u članku 7., koje je bitan element vladavine prava, zauzima istaknuto mjesto u konvencijskom sustavu zaštite, Sud je već proglasio nedopuštenim zbog nepostojanja značajne štete predmet u kojem se prigovaralo zbog povrede tog članka (vidi gore navedeni predmet *Bartolo*, stavci 22. – 29.). Sud je smatrao da se, imajući na umu, *inter alia*, predmet kaznenog djela (elektronička identifikacija pasa), u konkretnim okolnostima tog predmeta prigovor na temelju članka 7. Konvencije ne odnosi na važno načelno pitanje.

18. Međutim, u ovom predmetu, uzimajući u obzir to da su cilj i svrha članka 7. pružiti djelotvorne mjere zaštite od proizvoljnog kaznenog progona, osude ili kazne (vidi *Vasiliauskas protiv Litve* [VV], br. 35343/05, stavak 153., ECHR 2015), Sud smatra da je propust Ustavnog suda da odgovori na tvrdnju podnositelja zahtjeva (vidi stavak 16 ove presude) dodatno pogoršao postojeću povredu načela zakonitosti koju je počinio Visoki prekršajni sud učinivši je još težom.

19. Sud stoga utvrđuje da interesi poštovanja ljudskih prava zajamčenih Konvencijom i dodatnim protokolima zahtijevaju ispitivanje osnovanosti ovog prigovora. Prigovor Vlade o nedopuštenosti koji se temelji na nepostojanju značajne štete stoga se mora odbaciti.

20. Uzimajući u obzir svoja gore navedena utvrđenja (vidi stavke 11. – 15.), Sud smatra da je u ovom predmetu došlo do povrede članka 7. Konvencije.

II. OSTALI PRIGOVORI

21. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i na temelju članka 6. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju (vidi stavak 7 ove presude). Uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gore navedena utvrđenja, Sud smatra da je ispitao glavna pravna pitanja otvorena u predmetu i da nije potrebno ispitati ove preostale prigovore (vidi *Centar za pravna istraživanja u ime Valentina Câmpeanua protiv Rumunjske* [VV], br. 47848/08, stavak 156., ECHR 2014).

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

22. Podnositelj zahtjeva potraživao je iznos od 645,63 kuna na ime naknade materijalne štete, koji odgovara iznosu novčane kazne, troškova postupka i naknade koji je morao platiti (vidi stavak 3 ove presude).

Potraživao je i 10.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete i 15.937,50 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred Sudom.

23. Vlada je osporila ta potraživanja.

24. Sud je utvrdio da su osuda podnositelja zahtjeva za dotični prekršaj i izricanje novčane kazne doveli do povrede članka 7. Konvencije. Stoga prihvaća zahtjev podnositelja na ime naknade materijalne štete i dosuđuje mu iznos od 86,00 eura po toj osnovi, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

25. Kad je riječ o naknadi nematerijalne štete, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 1.500,00 eura, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

26. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.115,00 eura, koji obuhvaća troškove i izdatke po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *spaja* s ispitivanjem osnovanosti Vladin prigovor o nepostojanju značajne štete te ga *odbacuje*;
2. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 7. Konvencije dopušten;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 7. Konvencije
4. *presuđuje* da nije potrebno ispitati dopuštenost i osnovanost prigovora na temelju članka 6. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
 - (i) 86,00 EUR (osamdeset i šest eura), na ime naknade materijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 1.500,00 EUR (tisuću petsto eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (iii) 2.115,00 EUR (dvije tisuće sto petnaest eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

PRESUDA CETINJA protiv HRVATSKE

6. odbija preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 9. svibnja 2023. u skladu s člankom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524